

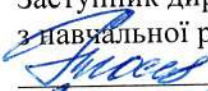
КИЇВСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ АРХІТЕКТУРИ, БУДІВНИЦТВА ТА УПРАВЛІННЯ

Циклова комісія Управління та адміністрування
(Назва циклової комісії)

Відділення Управління та адміністрування
(Назва відділення)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора
з навчальної роботи

 Тетяна КОСА
«30» 08 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІНАНСИ ПІДПРИЄМСТВ
(Назва навчальної дисципліни)

Галузь знань 07 Управління та адміністрування

Спеціальність 073 Менеджмент

Освітньо – професійна програма Організація виробництва

Освітньо – професійна програма Логістика

Освітньо – професійний ступінь фаховий молодший бакалавр

Робоча програма навчальної дисципліни «Фінанси підприємств» для здобувачів фахової передвищої освіти освітньо-професійного ступеню фаховий молодший бакалавр

Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»

Спеціальність 073 Менеджмент

Освітньо-професійна програма Організація виробництва, Логістика

Робочу програму навчальної дисципліни уклали: Гринчій Я.В., спеціаліст вищої категорії.

Робочу програму навчальної дисципліни «Фінанси підприємств»

Розглянуто та схвалено на засіданні циклової комісії Управління та адміністрування

Протокол № 2 від «26» серпня 2024 року

Голова циклової комісії В. Мух Вікторія ЦИРЮК

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми Тетяна КОСА

«28» 08 2024 року

Розглянуто

Методист коледжу Ірина ТИМОШЕНКО

«26» серпня 2024 року

Схвалено методичною радою коледжу

Протокол № 1 від «28» 08 2024 року

Голова методичної ради Тетяна КОСА

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва навчальної дисципліни	Фінанси підприємств
Статус	Обов'язкова компонента освітньо-професійної програми
Форма навчання	денна
Мова викладання	українська
Кількість кредитів ЄКТС/ годин	2/60
Індивідуальне завдання (курсовий проект, курсова робота)	не передбачено
Форма контролю	залік

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою викладання навчальної дисципліни «Фінанси підприємств» є формування системи базових знань з теорії і практики фінансових відносин суб'єктів господарювання, формування фінансових ресурсів, фінансового планування, організації фінансової діяльності підприємств.

Завданнями вивчення дисципліни «Фінанси підприємств» є: вивчення сутності й функцій фінансів підприємств, фінансових ресурсів і джерел їх формування; організації фінансів підприємств; набуття навиків фінансових розрахунків; оволодіння методами фінансового планування, оцінювання фінансового стану підприємства.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**:

ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 5. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК 7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

СК 2. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

СК 9. Здатність проводити економічні розрахунки.

У результаті вивчення навчальної дисципліни формуються результати навчання відповідно до **ОПП**:

РН 3. Володіти державною та іноземною мовами у професійній діяльності.

РН 7. Розв'язувати типові спеціалізовані задачі в професійній діяльності.

РН 10. Демонструвати навички самостійної роботи, критики і самокритики, відкритості до нових знань.

РН 14. Визначати основні економічні показники підприємства (підрозділу) для підвищення ефективності діяльності.

Очікувані результати навчання:

Тема 1. Сутність і основи організації фінансів підприємств.

- розуміти і усвідомлювати поняття ринку фінансових послуг;
- засвоїти мету утворення і функціонування ринку фінансових послуг.;
- визначати функції фінансового ринку;
- розуміти, що таке статут підприємства, його функції та зміст;
- знати функції фінансового ринку;
- вміти охарактеризувати підприємства їх фінансовий стан;
- ознайомитись з джерелами фінансування підприємств.

Тема 2. Організація грошових розрахунків підприємств.

- засвоїти загальні характеристики видів та принципів організації розрахунків;
- розрізняти організаційні форми : підрядний, господарський та комбінований спосіб;
- дізнатись та засвоїти про безготівкові розрахунки;
- володіти знаннями про склад та структуру фінансових ресурсів підприємства;
- засвоїти знання про власні та позичкові кошти та способи формування статутного фонду .

Тема 3. Грошові надходження.

- володіти знаннями про грошові надходження підприємств;

- ознайомитись з вмінням планування доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг);
- ознайомитись з ціноутворенням на підприємстві;
- демонструвати розуміння про шляхи оптимізації цінової політики на підприємстві;
- володіти знаннями про формування валового і чистого доходу.

Тема 4. Формування і використання прибутку.

- володіти загальними характеристиками фінансові ресурси підприємств;
- демонструвати розуміння про оподаткування підприємства;
- вміти охарактеризувати як відбувається планування прибутку на підприємстві.

Тема 5. Оподаткування підприємств.

- демонструвати розуміння відбувається оподаткування на підприємствах України;
- знати і охарактеризувати податки які сплачуються підприємством;
- володіти теоретичними та практичними навичками при визначенні податку на прибуток.

Тема 6. Оборотні кошти та їх організація на підприємствах.

- демонструвати розуміння сутності оборотних засобів, знати їх; структуру;
- володіти визначеннями потреб в оборотних засобах;
- демонструвати знання в плануванні оптимальних потребах оборотних засобів;
- знати та вміти розраховувати норми оборотних засобів.

Тема 7. Кредитування підприємств.

- володіти знаннями про роль кредитів у фінансовій діяльності підприємств;
- демонструвати знання про оформлення кредиту в банку;

- володіти знаннями про класифікацію кредитів банків, умов кредитування.
- Тема 8. Фінансове забезпечення відтворення основних засобів.
- володіти знаннями про джерела формування майна підприємств;
- знати та розуміти про основні засоби та інші позаоборотні активи;
- володіти знаннями про знос основних засобів;
- знати методи оцінки ОВФ;
- знати канали надходження ОВФ;
- володіти знаннями про інвестиції.

Тема 9. Оцінювання фінансового стану підприємств.

- розуміти завдання і зміст фінансового стану підприємства;
- знати форми фінансової звітності;
- вміти проводити аналіз рентабельності виробництва, активів, капіталу;
- володіти знаннями про ймовірність банкрутства підприємства.

Тема 10. Фінансове планування на підприємстві.

- знати категорії стратегій та планування;
- вміти формувати фінансовий план;
- знати стратегії фінансування підприємств;
- вміти розробляти платіжний календар витрат та надходжень.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Сутність і основи організації фінансів підприємств.

Поняття ринку фінансових послуг, його місце в економіці країни. Передумови виникнення фінансового ринку. Мета утворення і функціонування ринку фінансових послуг. Історичні та економічні особливості становлення окремих елементів ринку фінансових послуг. Проблеми щодо трактування економічної сутності понять „фінансовий ринок” і „ринок фінансових послуг”.

Функції фінансового ринку. Характеристика основних інструментів фінансового ринку. Регіоналізація фінансових відносин як передумова

формування регіональних фінансових ринків. Теоретичні засади територіальної організації фінансового ринку.

Характеристика підприємства як самостійного господарчого суб'єкта. Підприємство – самостійний господарчий статутний об'єкт. Фінансове забезпечення підприємства для організації його господарчої діяльності. Сутність фінансів підприємств. Функції фінансів підприємств. Місце фінансів підприємства у фінансовій системі України. Джерела формування та напрямки використання фінансових ресурсів підприємства. Сфера фінансових відносин підприємства. Фінансовий механізм підприємства і його структура.

Тема 2. Організація грошових розрахунків підприємств.

Організація розрахунків підприємства за своїми обов'язками. Поняття, характеристика, види та принципи організації розрахунків. Сутність і значення безготівкових розрахунків. Принципи організації безготівкових розрахунків. Документи, використовувані в безготівкових розрахунках. Технологія безготівкових розрахунків, яка забезпечує надійність платежів. Розрахунки за факторингом, фінансовим лізингом, міжнародним клірингом. Принципи неплатежів і затримок у розрахунках.

Склад та структура фінансових ресурсів підприємства. Джерела формування фінансових ресурсів підприємства. Власні та позичкові кошти. Утворення і використання майна. Способи формування статутного фонду в залежності від організаційно-правових форм підприємства. Виручка та прибуток – власне джерело коштів підприємства. Кредити, кошти інших підприємств, позички – позикові кошти підприємства.

Тема 3. Грошові надходження

Характеристика і склад грошових надходжень підприємств. Планування доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг).. Ціноутворення на підприємстві. Шляхи оптимізації методики цінової політики на підприємстві згідно вимог сучасності. Формування валового і чистого доходу.

Тема 4. Формування і використання прибутку.

Форми мобілізації фінансових ресурсів підприємства(продаж акцій, облігацій та інших цінних паперів даного підприємства). Фінансово-господарча діяльність підприємства та контроль цієї діяльності.

Взаємовідносини підприємства з бюджетом та позабюджетними фондами. Оподаткування підприємства. Позабюджетні фонди.

Взаємовідносини підприємств з банками. Розрахунковий, валютний та інші рахунки підприємства. Про кредитування підприємств в Україні. Роль прибутку в економіці і фінансах підприємства. Формування прибутку від звичайної діяльності. Відмінність балансового прибутку від оподаткованого доходу підприємства. Процес керування операційним прибутком. Планування прибутку на підприємстві. Використання базової рентабельності під час планування прибутку. Механізм утворення і використання чистого прибутку підприємства. Фактори, що впливають на прибуток підприємства.

Тема 5. Оподаткування підприємств.

Оподаткування підприємств України. Характеристика податків, які сплачують підприємства. Побічні податки споживача. Податки на заробітну плату. Прямі податки на робітників та власників підприємств. Податки і обов'язкові платежі, які відносяться на собівартість продукції (робіт, послуг). Місцеві податки та збори. Визначення розрахунку підприємств з бюджетом по податку на прибуток.

Тема 6. Оборотні кошти та їх організація на підприємствах.

Сутність оборотних засобів. Структура оборотних засобів. Обігові фонди та необхідність їх у процесі виробництва.

Визначення потреби в оборотних засобах. Оптимальна потреба. Зв'язок розміру потреби з кошторисом витрат на виробництво продукції (робіт, послуг).

Планування оптимальної потреби оборотних засобів: грошові кошти для виробничих запасів, незавершене виробництво, накопичення готової продукції на складі. Методи визначення потреби оборотних засобів: аналітичний,

коефіцієнтний та прямого рахунку. Переваги та недоліки цих методів та особливості їх використання при плануванні. Вплив конкретних умов роботи підприємства на розмір оборотних засобів: тривалість виробничого циклу; період запуску матеріалів у виробництво; час підготовки матеріалів для виробничого споживання; віддаленість постачальників від споживачів; комплексність і рівномірність поставок, розмір постачальних партій, якість матеріалів та інші умови постачання; характер відвантаження готової продукції; швидкість перевезення і регулярність роботи транспорту; система і форми розрахунків; швидкість документообігу.

Норма оборотних засобів, їх характеристика. Розрахунок норм ОЗ. Запаси та їх види. Визначення розмірів запасів та їх необхідність в умовах ринку.

Норматив ОЗ. Загальний норматив ОЗ та його визначення з урахуванням елементів ОЗ та галузевих особливостей підприємства.

Тема 7. Кредитування підприємств.

Роль кредитів у фінансовій діяльності підприємств. Основні принципи кредитування. Оформлення підприємством кредиту в банку. Основи організації банківського кредитування: кредитний потенціал комерційного банку; сутність кредиту і його роль; класифікація кредитів комерційних банків; умови кредитної угоди; позиковий відсоток і його диференціація; ступені процесу кредитування; операції комерційних банків за видачею та погашенням окремих видів позик; активні та пасивні кредитні операції; комерційні та споживчі кредити; заставні операції; операції з цінними паперами.

Тема 8. Фінансове забезпечення відтворення основних засобів.

Майно підприємства. Утворення і використання майна. Джерела формування майна підприємства. Оцінка майна відповідно балансу підприємства. Основні засоби та інші позаоборотні активи. Амортизаційні відрахування та їх накопичення на рахунках: знос основних засобів; знос нематеріальних активів; знос малоцінних і швидкозношуваних предметів. Нормативний строк дії ОВФ. Прискорена амортизація.

Оцінка ОВФ та методика цієї оцінки на підприємствах України. Залежність методів оцінки від джерел знаходження на підприємстві. Первісна, залишкова та балансова вартість ОВФ.

Капітальні вкладання по відтворенню ОВФ. Канали надходження ОВФ: капітальні вкладання; передача об'єктів засновниками акціонерного товариства в рахунок своїх внесків в статутний фонд; безкоштовне отримання основних засобів від державних органів, юридичних та фізичних осіб.

Інвестиції: реальні (прямо в ОЗ); фінансові (в цінні папери, банк); інтелектуальна (купівля патенту, ліцензії, ноу-хау, вкладання в НДР). Два способи проведення капітальних вкладень: господарчий та підрядний. Основні законодавчі документи по відтворенню ОВФ в Україні.

Тема 9. Оцінювання фінансового стану підприємств.

Завдання і зміст оцінки фінансового стану підприємства. Інформаційна база для аналізу фінансового стану підприємства. Форми фінансової звітності, введені в зв'язку з переходом на нові національні стандарти бухгалтерського обліку. Формування аналітичного балансу. Аналіз і оцінка прибутковості виробничо-господарської діяльності підприємства. Фактори, що впливають на зміну прибутку підприємства. Аналіз рентабельності виробництва, активів, капіталу. Аналіз платоспроможності і фінансової стійкості підприємства. Підходи до аналізу і оцінки ділової активності підприємства. Ймовірність банкрутства підприємства.

Тема 10. Фінансове планування на підприємствах.

Категорія стратегії та планування. Сучасна концепція стратегічного фінансового планування. Оперативний план на визначений термін часу. Схема розробки фінансового плану підприємства (об'єднання) та схема розробки оперативного плану. Прогноз продажу. Програма визначення прогнозу. Розробка фінансових документів на прогнозуючий період. Прогнозування бюджету капіталовкладень.

Формування фінансового плану підприємства та стратегії фінансування. План (прогноз) обсягів реалізації. Баланс грошових витрат та надходжень.

Плановий баланс активів та пасивів. Стратегія фінансування підприємства. Визначення джерел власних та позикових коштів. Графіки досягнення беззбитковості виробництва продукції. Форми представлення грошових коштів та строки їх повернення. Розробка платіжного календаря з грошових витрат та надходження.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Денна форма навчання

№ заняття	Назви тем	Кількість годин						Рекомендовані джерела інформації
		Денна форма навчання						
		у тому числі						
		усього	лекції	практичні	лабораторні	семінарські	самостійна робота	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
2 рік навчання, 4 семестр								
	Тема 1. «Сутність і основи організацій фінансів підприємств»	2	2	-	-	-	-	
1	1. Поняття про необхідність управління. Сучасні принципи управління. 2. Підприємство. основні риси функції, завдання та види діяльності.	2	2	-	-	-	-	(O 1), (O 5)
	Тема 2. «Організація грошових розрахунків підприємств»	6	4	-	-	-	2	
2	1. Грошовий оборот і система розрахунків 2. Організація грошових розрахунків	2	2	-	-	-	-	(O 8)
3	3. Види банківських рахунків і порядок їх відкриття 4. Форми безготівкових розрахунків і платіжні документи	4	2	-	-	-	2	(O 8)

1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Тема 3 «Грошові надходження підприємства»	4	2	-	-	-	2	
4	1. Характеристика і склад грошових надходжень підприємств 2. Планування доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) 3. Ціноутворення на підприємстві	4	2	-	-	-	2	(O 9) (O 8), (O 10),
	Тема 4 «Формування і використання прибутку»	6	2	2	-	-	2	
5	1. Формування прибутку підприємства 2. Сутність і методи обчислення рентабельності 3. Методи планування прибутку підприємства 4. Розподіл і використання прибутку	4	2	-	-	-	2	(O 9,10)
6	Виконання практичних завдань	2	-	2	-	-	-	
	Тема 5 «Оподаткування підприємств»	6	2	2	-	-	2	
7	1. Сутність оподаткування підприємств і податкова система 2. Загальнодержавні податки, які сплачують підприємства 3. Місьєве оподаткування підприємств	4	2	-	-	-	2	(O 2), (O 5)
8	Виконання практичних завдань	2	-	2	-	-	-	
	Тема 6 «Оборотні кошти та їх організація на підприємстві»	6	2	2	-	-	2	
9	1. Економічна характеристика оборотних коштів підприємства 2. Порядок нормування оборотних коштів підприємства 3. Грошова оцінка запасів на підприємстві та методи їхнього вибуття	4	2	-	-	-	2	(O 7), (O 9)
10	Виконання практичних завдань	2	-	2	-	-	-	

	Тема 7 «Кредитування підприємств»	6	2	2	-	-	2	
11	1.Необхідність та сутність кредитування підприємств 2. Банківське кредитування підприємств 3. Неванківське кредитування підприємств	4	2	-	-	-	2	(07), (08)
12	Виконання практичних завдань	2	-	2	-	-	-	
	Тема 8 «Фінансове забезпечення відтворення основних засобів»	8	2	2	-	-	4	
13	1. Склад і структура основних засобів підприємств, їхня вартісна оцінка 2. Знос і амортизація основних засобів 3. Показники стану та ефективності використання основних засобів 4. Капітальні вкладення: суть, джерела та порядок фінансування	6	2	-	-	-	4	(08)
14	Виконання практичних завдань	2	-	2	-	-	-	
	Тема 9 «Оцінювання фінансового стану підприємств»	10	4	2	-	-	4	
15	1. Фінансовий стан підприємства та методи його оцінки 2. Інформаційне забезпечення оцінки фінансового стану підприємства	4	2	-	-	-	2	(09,10)
16	3. Показники оцінки фінансового стану підприємства 4. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства	4	2	-	-	-	2	(011,12)
17	Виконання практичних завдань	2	-	2	-	-	-	
	Тема 10 «Фінансове планування на підприємствах»	6	2	2	-	-	2	
18	1. Суть, методи і завдання фінансового планування на підприємстві	4	2	-	-	-	2	(12), (07)

5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

1. Поняття та сутність фінансів підприємств.
2. Функції фінансів підприємств та їх характеристика.
3. Принципи організації фінансів підприємств.
4. Поняття фінансового механізму підприємства та характеристика його основних складових.
5. Сфери фінансових відносин підприємства. Характеристики основних форм зовнішніх та внутрішніх фінансових відносин підприємства.
6. Основні завдання та принципи державного регулювання фінансової діяльності підприємства.
7. Поняття, особливості та основні напрями фінансової діяльності підприємства.
8. Засади організації фінансової діяльності та фінансової роботи підприємств.
9. Особливості організації фінансової діяльності підприємств різних організаційно-правових форм та розмірів.
10. Система оподаткування підприємств, поняття, принципи та характеристика.
11. Джерела сплати податків, зборів та інших обов'язкових платежів на підприємстві.
12. Порядок обчислення та сплати підприємствами непрямих податків.
13. Механізм оподаткування та сплата податку з прибутку підприємств.
14. Платежі за ресурси. Особливості їх обчислення та сплати підприємствами.
15. Відрахування підприємств для формування державних цільових фондів.
16. Механізм оподаткування доходів працівників підприємств та порядок сплати податку до бюджету.
17. Поняття та склад активів підприємства.
18. Сутність, склад, структура та класифікація оборотних коштів.

19. Методи визначення показників обороту та тривалості обороту обігових активів в цілому та по елементах.
20. Необхідність та сутність нормування оборотних коштів.
Нормування оборотних коштів економічним методом.
21. Джерела формування оборотних коштів підприємств.
22. Визначення наявності та ефективності використання оборотних коштів.
23. Способи прискорення оборотності оборотних коштів.
24. Поняття та склад фінансових ресурсів підприємства.
25. Власні фінансові ресурси підприємства, їх склад та структура.
26. Особливості формування та напрями використання окремих видів власних фінансових ресурсів підприємства.
27. Поняття вартості капіталу. Методи оцінки вартості окремих елементів капіталу підприємства.
28. Позикові фінансові ресурси. Особливості формування та напрями використання окремих видів позикових фінансових ресурсів підприємства.
29. Фінансові показники ефективності здійснення довгострокових фінансових вкладень.
30. Поняття структури капіталу та її роль у забезпеченні ефективної фінансової діяльності та фінансової рівноваги підприємства.
31. Сутність, завдання, принципи кредитування. Характеристика форм та видів банківського кредиту.
32. Кредитоспроможність позичальника та методи її оцінки.
33. Порядок нарахування відсотків за депозитними та кредитним операціями.
34. Комерційне кредитування підприємств.
35. Характеристика форм та видів фінансового лізингу як джерела кредитування підприємств.
36. Умови фінансового лізингу та їх відображення у лізинговій угоді. Лізингові платежі підприємств.
37. Економічна сутність та класифікація основних засобів.
38. Капітальні вкладення підприємства як засіб здійснення простого і

розрізненого відтворення основних фондів. Джерела та порядок фінансування капітальних вкладень, їх склад та структура.

39. Кругообіг основних фондів. Амортизація та знос основних фондів, основні методи їх нарахування.

40. Нематеріальні активи підприємства: поняття та їх склад. Особливості оцінки та амортизації нематеріальних активів.

41. Ремонт як часткове відтворення основних фондів. Види ремонту та особливості його провадження.

42. Показники стану та ефективності виконання основних засобів.

43. Грошовий оборот підприємства: сутність та функції.

Характеристика та склад грошових надходжень підприємств.

44. Існуючі форми безготівкових розрахунків і платіжні документи.

Розрахунки підприємств за допомогою платіжних доручень та вимог доручень.

45. Розрахунки підприємств за застосуванням розрахункових чеків та акредитивами.

46. Вексельна форма та її використання в розрахункових операціях підприємства.

47. Операції підприємств з готівкою. Платіжна дисципліна, її суть, наслідки та способи зміцнення.

48. Поняття банкрутства та його правове забезпечення.

49. Порядок оголошення підприємства банкрутом.

50. Порядок задоволення претензій кредиторів.

6.ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ТА МЕТОДИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Технології навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, складання реферату);
- відео-метод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (розв'язання завдань);

Методи оцінювання:

- усне або письмове опитування;
- тестування;
- реферати;
- захист практичних робіт;
- залік.

7. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

7.1 Шкала оцінювання результатів навчання за національною системою:

Національна шкала	Теоретична підготовка	Практичні уміння та навички
«Відмінно»	Здобувач має глибокі, міцні, систематичні знання всіх положень теорії, може вільно сформулювати закони, положення та принципи, використовує здобуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях, здатний вирішувати проблемні питання. Відповідь вирізняється точністю формулювань, логікою, демонструє достатній рівень узагальнення знань	Здобувач самостійно розв'язує типові задачі, здатний проаналізувати та узагальнити отриманий результат. При виконанні практичних завдань студент дотримується усіх вимог, передбачених програмою курсу, його дії вирізняються раціональністю, вмінням оцінювати помилки й аналізувати результати
«Добре»	Здобувач знає і може самостійно сформулювати основні принципи, навести приклади, але не завжди може довести їх самостійно. застосовувати знання в стандартних ситуаціях, його відповідь логічна, але розуміння не є узагальненим	Здобувач самостійно розв'язує типові завдання, володіє базовими навичками з виконання практичних завдань, може самостійно обрати метод розв'язання, але не завжди здатний провести аналіз і узагальнення результату
«Задовільно»	Здобувач відтворює основні поняття і визначення курсу, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати за допомогою викладача основні положення теорії, допускає помилки, які повною мірою самостійно виправити не може	Здобувач може розв'язати найпростіші типові завдання за зразком, виявляє здатність виконувати елементарний аналіз операцій, але не спроможний самостійно визначити метод розв'язання задачі. Може робити висновки, але не розуміє достатньою мірою мету роботи
«Незадовільно»	Відповідь здобувача при відтворенні навчального матеріалу елементарна, фрагментарна, у відповіді цілком відсутня самостійність. Здобувач знайомий лише з деякими поняттями та визначеннями курсу	Здобувач знає умовні позначення та вміє розрізняти основні поняття, виконувати найпростіші завдання, але не може самостійно виконати облікову роботу і зробити висновки

7.2 Шкала оцінювання результатів навчання за системою ЄКТС:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
82-89	добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
74-81		C	Добре (в цілому правильне виконання з певною кількістю недоліків)
64-73	задовільно	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
60-63		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
35-59	незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1-34		F	Незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)

7.3. Шкала оцінювання результатів навчання загальноосвітньої підготовки:

Рівні компетенції	Бали	Критерії
I. Початковий	1	Здобувач освіти володіє навчальним матеріалом на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, що позначаються учнем окремими словами чи реченнями.
	2	Здобувач освіти володіє матеріалом на елементарному рівні засвоєння, викладає його уривчастими реченнями, виявляє здатність викласти думку на елементарному рівні.
	3	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.
II. Середній	4	Здобувач освіти володіє матеріалом на початковому рівні, значну частину матеріалу відтворює на репродуктивному рівні.
	5	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні, вищому за початковий, здатний за допомогою вчителя логічно відтворити значну його частину.
	6	Здобувач освіти може відтворити значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, за допомогою вчителя може аналізувати навчальний матеріал, порівнювати та робити висновки, виправляти допущені помилки.
III. Достатній	7	Здобувач освіти здатний застосовувати вивчений матеріал на рівні стандартних ситуацій, частково контролювати власні навчальні дії, наводити окремі власні приклади на підтвердження певних тверджень.

	8	Здобувач освіти вмiє порiвнювати, узагальнювати, систематизувати iнформацiю пiд керiвництвом учителя, в
		цiлому самостiйно застосовувати її на практицi, контролювати власну дiяльнiсть, виправляти помилки i добирати аргументи на пiдтвердження певних думок пiд керiвництвом вчителя.
	9	Здобувач освіти вiльно (самостiйно) володiє вивченим обсягом матерiалу, в тому числi i застосовує його на практицi; вiльно розв'язує задачi в стандартних ситуацiях, самостiйно виправляє допущенi помилки, добирає переконливи аргументи на пiдтвердження вивченого матерiалу.
IV. Високий	10	Здобувач освіти виявляє початковi творчi здiбностi, самостiйно визначає окремi цiлi власної навчальної дiяльностi, оцiнює окремi новi факти, явища, iдеї; знаходить джерела iнформацiї та самостiйно використовує їх вiдповiдно до цiлей, поставлених учителем.
	11	Здобувач освіти вiльно висловлює власнi думки i вiдчуття, визначає програму особистої пiзнавальної дiяльностi, самостiйно оцiнює рiзноманiтнi життєвi явища i факти, виявляючи особисту позицiю щодо них; без допомоги вчителя знаходить джерела iнформацiї i використовує одержанi вiдомостi вiдповiдно до мети та завдань власної пiзнавальної дiяльностi. Використовує набутi знання i вмiння в нестандартних ситуацiях.
	12	Здобувач освіти виявляє особливи творчi здiбностi, самостiйно розвиває власнi обдарування i нахили, вмiє самостiйно здобувати знання.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ:

Основні джерела інформації:

1. Господарський Кодекс України [Електронний ресурс]: Закон України від 16.01.2003 № 436-IV.
2. Конституція України [Електронний ресурс] : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР.
3. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України від 09.07.2003 № 1058-IV
4. Про цінні папери та фондовий ринок [Електронний ресурс]: Закон України від 23.02.2006 № 3480-IV
5. Податковий кодекс: Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI.
6. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 08.07.2010 р. № 2464-VI.
7. Коробов М.Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємства. Навч. Посіб. 3 вид.- К.: Знання, 2002.
8. Філімоненко О.С. Фінанси підприємств: Навчальний посібник.- К.: Ельга, Ника-Центр, 2002.- 360с.
9. Фінанси підприємства у схемах і таблицях: Навч.-наоч. посіб. /Л. П. Василенко, Л. В. Гут, О. П. Оксеєнко ; - К. : Дакор, 2006. - 344 с.
10. Фінанси підприємств: навч. посібник / Г. О. Партин, А. Г. Загородній. - 2-ге вид., перероб. і доп. - К. : Знання, 2006. – 379 с.
11. Фінанси підприємств: навчальний посібник / ред. Г. Г. Кірейцев. - 2-е вид., перероб. і доп. - К. : ЦУЛ, 2002. - 268 с.
12. Фінанси підприємств: підручник / Мін-во освіти і науки України, КНЕУ ; ред. А. М. Поддєрьогін. - 6-е вид., перероб. та доп. - К. : КНЕУ, 2006. - 552 с.

Допоміжні джерела інформації:

1. Білик М.Д., Бабяк Н.Д., Соколова О.Б. Фінанси підприємств: Практикум.- К.: Центр учбової літератури, 2008.- 196с.

2. Гриньова, В. М. В. О. Коюда. Фінанси підприємств: навчальний посібник. - 3-тє вид., стереот. - К. : Знання-Прес, 2006. - 423 с.
3. Коробов М. Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств: навч. посіб. / - 3-є вид., перероб. і доп. - К.: Знання : КОО, 2002. - 294 с.
4. Партин Г.О., Загородній А.Г. Фінанси підприємств: Навч. Посіб. – Львів: ЛБІ НБУ, 2003.- 265с.
5. Фінанси підприємств: тести, задачі, методичні рекомендації: навч. посіб./Мін-во освіти і науки України, КНЕУ ; ред. В. З. Потій. - К. : КНЕУ, 2005. - 244 с.: <http://www.bank.gov.ua/>

9.ЗМІНИ ТА ДОПОВНЕННЯ

Навчальний рік	Зміст внесених змін та доповнень	Номер протоколу засідання циклової комісії	Підпис голови циклової комісії